

1. KOLOKVIJ IZ KVANTNE MEHANIKE I

29. november 2013

1. Prost delec v eni dimenziji,

$$H = \frac{p^2}{2m},$$

je ob času $t = 0$ v stanju z valovno funkcijo

$$\psi(x) = \begin{cases} \sqrt{\frac{15}{8a}} \left(1 - \left(\frac{2x}{a}\right)^2\right), & |x| < \frac{a}{2}, \\ 0, & \text{sicer.} \end{cases}$$

- (a) Izračunaj pričakovane vrednosti operatorjev x , x^2 , p , p^2 in $xp + px$.
 (b) Izračunaj komutatorja $[H, x]$ in $[H, p]$.

Operatorja položaja in gibalne količine delca v Heisenbergovi reprezentaciji sta $x_H(t) = e^{\frac{i}{\hbar}Ht} x e^{-\frac{i}{\hbar}Ht}$ in $p_H(t) = e^{\frac{i}{\hbar}Ht} p e^{-\frac{i}{\hbar}Ht}$.

- (c) Pokaži, da velja $[x_H(t)]^2 = [x^2]_H(t)$.
 (d) Izrazi operator $x_H(t)$ z operatorjema x in p . Namig: Izračunaj $\frac{d}{dt}x_H(t)$ in $\frac{d}{dt}p_H(t)$.
 (e) Kako se s časom spreminja nedoločenost položaja delca?
2. Delec se giblje v dvodimenzionalnem harmonskem potencialu

$$H = \frac{p_x^2}{2m} + \frac{p_y^2}{2m} + \frac{1}{2}kx^2 + \frac{1}{2}(4k)y^2.$$

- (a) Poišči lastne energije in določi degeneracije osnovnega, prvega vzbujenega in drugega vzbujenega stanja sistema.
 (b) Zapiši operator komponente z vrtilne količine s kreacijskima in anihilacijskima operatorjema.
 (c) Delec je v drugem vzbujenem stanju sistema. Določi najmanjšo možno nedoločenost komponente z njegove vrtilne količine.